

PERMBLEDHJA

NE GJUHEN JO TEKNIKE

E

RVNM

**Ndertim dhe shfrytezim te HEC-it
XHUXHE 1**

Nga Shoqeria “HEC ZALL XHUXHE ”sh.p.k.

Tirane.

Pergatiti ; Ekspert mjedisi: Alfred LAKO,

Ing hidroteknik: Taulant QEJVANI.

1. Hyrje

Ky raport i vleresimit te ndikimit ne mjedis per ndertimin dhe shfrytezimin e HEC-it XHUXHE 1 po realizohet ne kuader te pajisjes me leje mjedisore nga ministria e mjedisit per shoqerine "HEC ZALL XHUXHE" sh.p.k. Ne kuader te shfrytezimit te ujit ne HEC jane disa pjese te projektit qe do te funksionojne si :

- Ndertimi e te gjitha veprave te HEC-it
- Vendosja e makinerive te reja
- Reabilitimi I siperfaqeve te demtuara nga ndertimi

Kjo permbledhje jo teknike te (VNM) duke perfshire:

- **Kudrin ligjor, politik dhe standartet ambjentale te aplikushme ,**
- **Informacionin kryesor ambjental,**
- **Impaktet potenciale te kthyeshme per ambjentet fizike , ekologjike dhe social – ekonomike ne zonen e funksjonimit te shfrytezimit te ujit per prodhimin e energjise elektrike ,**
- **Masat lehtesuese,**
- **Programet e konsultimeve me publikun etj.**

2. Impaktet e rendesishme mjedisore

2.1 Arkeologjia dhe trashegimia kulturore .

Nga keto studime eshte shume evidente qe projekti qe zbatohet nuk ka impakt ne renojat historike kulturore apo arkeologjike pasi distance e tyre jane jashte zones se projektit . Per kete projekt nuk ka nevoj per masat mbrojtese ne fazen e ndertimit.

2.2 Terreni dhe vende me pamje te vecanta

Terrenet dhe impaktet pamore do te jete ne qender te vemendjes gjate fazes se ndertimit. Ndikim pamor do te kene gjate gjithë shfrytezimit dhe ky do te jete i perhereshem. Rregullimi I pamjes behet me ane te pyllezimit dhe te gjelberimit perreth veprave te shfrytezimit te HEC-it.

2.3 Gjeologjia dhe dherat

Skema e realizuar per ndertimin dhe shfrytezimin e HEC-it nuk ka ndonje impakt mbi gjeologjine e rajonit . Ne rajon, germime ne eluvjone –deluvjone-proluviale gabro dhe gabronorite do te behen per ndertimin e HEC-it .Megjithate dherat qe do dalin nga germimet do te sistemohen ne sheshin e depozitimit te mbetjeve per tu trajtuar per tu rikthyer ne dhera produktive .

1.4 Hidrologjia , ujrat sipërfaqesore dhe nentokësore

Per sa i perket hidrologjise ajo eshte e shprehur ne rajone me ujra nentokesore dhe ujra sipërfaqesore . Përroi i Zallit të Xhuxhes i ka fillimet e veta në Majën e Madhe të malit të Munellës që është një masiv karstik malor. Ky përroa është një rrjedhë ujore tipike malore me pjerrësi të madhe dhe me terren mjaft të aksidentuar dhe përfaqëson rrjedhën e sipërme të lumit Fan i vogël . Hidrocentrali i Xhuxhe 1 shfrytëzon ujrat e rrjedhjes së sipërme të përroit të Zall xhuxhes.

2.5 Habiteti dhe biodiversiteti

Ndërtimi i HEC-it do të humb një sasi kullote të varfer , është hequr një kullote polifite ,shkurre me mesdhetare. Gjate ndërtimit do të ketë një seri ndikimesh të vogla direkte apo indirekte të tilla si pastrime të bimesise. Ndotja e ajrit ,zhurmat dhe tronditjet e tokës për shkak të ndërtimit dhe shfrytëzimit mund të kenë impakt në migrimin e faunës nga sheshi i shfrytëzimit .

1.5 Cilesia e ajrit

Ne rikonstrukcion dhe shfrytëzim mbetet burim shkarkimi në sipërfaqen e projektit të ndërtimit të HEC-it. Gjate fazës së shfrytëzimit, shkarkimi i pluhurave bashkohet me veprimtari të ndryshme sic është heqja e pemëve dhe dherave , germimi i dherave dhe vendosja e tyre në sheshe depozitimi. Shkarkimi i pluhurave varet në radhë të parë nga kushtet e kohës dhe në nivelin e veprimtarisë dhe llojit të nderhyrjes që do kryet. Gjithashtu pluhri ngrihet nga rrotat e automjeteve të rënda të rikonstrukcionit në kohë të nxehtë. Gjate fazës së ndërtimit do të ketë një numër makinerish, por ky shqetësim që sjellin është i pa shmangëshëm .

1.6 Komuniteti lokal dhe aspektet social-ekonomike

Impakti mund të jetë pozitiv dhe negativ.

Efektet më të rëndësishme negative janë :

- HEC-i do të ketë efekt negativ gjatë ndërtimit.
- Shkarkimi i zhurmës nga makinerit dhe njerzit që do të punojnë.
- Paksimin e ujit në shtratin e përroit.

Efektet pozitive të kësaj veprimtarie:

- Shfrytëzimi i ujit për prodhimin e energjisë elektrike (lende të rinovueshme).
- Punësimi i një numri relativisht të lartë të banorëve të zonës për fazën e ndërtimit (specialistë teknikë dhe forca punëtore).
- Punësimi i një sasive puntorësh të përherëshëm deri në mbarimin e koncesionit.

3. Masat e propozuara lehtësuese

Gjatë përgatitjes të raportit të VNM-së për kompaninë duhet të merren në konsideratë të gjithë efektet pozitive dhe negative të shkaktuar nga aktiviteti i ndërtimit dhe shfrytëzimit , operimit duke përfshirë dhe aksidentet e mundshme ekologjike. Efektet e mundshme përfshijnë rreziqe të lidhur me shëndetin dhe sigurinë e puntorëve dhe publikun, zhurmën, pluhurin, që sjell efekte negative

mbi cilesine e ajrit , ndotjen e dheut dhe ujit, rrjedhen siperfaqesore, germimin e materjaleve dhe dheut te tepert, rreziqet ndaj zonave te ndjeshme te mjedisit.

3.1 Masat e vecanta

3.1.1 Arkeologjia dhe zonat e mbrojtura

Per sa i perket arkeologjise ne afersi te projektit nuk kemi nje vendbanim Ilir. Meqense jane jashte siperfaqes se objektit ne nuk parashikojme ndonje mase paraprake, por ne punimet e ndertimit eshte patur parasysh gjithmon se mos takojme ndonje rrenoj ne punimet e germimit. Ne te tilla raste duhet te njoftohen organet kompetente dhe nuk do te preket asnje objekt, ne rast se takohet. Per sa i perket zonave te mbrojtura nuk kemi.

3.1.2 Terreni dhe vendet me pamje te vecante.

Nje konsiderate e vecante i eshte dhene menjanimit te impakteve kudo qe shihen si e mundur gjate perzgjedhjes se varjantit te projektit. Masa te vecanta lehtesuese do te merren per te zvogeluar efektin pamore duke ngritur barriera te pemeve per rreth objekteve .

3.1.3 Gjeologjia dhe dherat

Togjet e dherave qe do te cvendosen do te manaxhohen saktesisht dhe te depozitohen ne sheshin e depozitimit te sterileve te rikonstruksionit dhe te manaxhohen nga erozjoni .

3.1.4 Hidrologjia, ujrat siperfaqesore dhe nentokesore

Ujrat e tjere siperfaqesore qe shkarkojne nga punimet e ndertimit te orjentoohen dhe te kanalizohen ne vendet qe nuk shkakton erozion.Ujrat nentokesore qe perdoren per njerezit do te behet analiza kimike periodike. Nga ana tjetere te maten PH,turbulences dhe perciellshmerine elektrike.

3.1.5 Habitatet dhe Biodiversiteti

Humbja e tokes dhe shkaterrimi i habitateve per shkak te ndertimit eshte i pa evitueshem. Zgjidhja e rikonstruksionit eshte bere qe ne fazen e projektimit . Humbja e habitateve me vlere nuk konsiderohet problem dhe do merren masa qe ne pjeset ku do te jete e nevojshme largimi i bimesise, pas perfundimit te punimeve te rehabilitohet zona duke mbjelle bimesi dhe peme . Per te minizuar impaktin nga ndertimi i gjithe zhurmave dhe dridhjeve, por do te punohet jo ne oret e vona. .Menyra me e mire eshte perdorimi i impjanteve qe punojne me pajisje kundra zhurmes.

3.1.6 Zhurmat

Gjate ndertimit dhe shfrytezimit , subjekti detyrohet te marre masa kundrejt zhurmes ne perputhje me rekomandimet e Komunitetit European. Kjo do te perfshij pengesat ndaj zhurmave ne periudhen e shfrytezimit . Per kete do te merren keto masa :

- Asnje makineri ne rruge per pune te caktuar nuk do te lejohet te shkarkoj shqetesime publike per shkak te zhurmave
- Te gjitha makinerit te jene me skapamento te rregullta
- Te mirmbahen nga ana e gjendjes teknike makinerit

3.1.7 Komuniteti lokal dhe aspektet social-ekonomike.

Gjate konstruksionit dhe shfrytezimit nga ana e shoqerise kocensionare do te merren masa te vecanta me qellim qe te behet mirembajtja e ambientit , struktura e tokes ku eshte punuar dhe mosdemptimi i flores ne zone.

Me poshte japim rekomandimet e pergjithshme te cilat mund te ndimojne ne mirembajtjen e ketij investimi sa me shume qe te jete e mundur sin je instrument te fuqishem dhe I zhvilluar me mundesine:

- Biznesi vendas dhe i huaj qe te drejtohet drejt sektoreve te prodhimit si sektoret me te rendesishem te ekonomise me ndimen e projekteve.
- Investimet private perfituese qe duhen stimuluar.

Plani i manaxhimit ambjetal i ndertimit dhe shfrytezimit te HEC-it “XHUXHE 1”

Komponenti miedisor	Ndikimet e mundeshme	Masat lehtesuese	Pergjegjsia	Afati
<i>Mjedisi fizik</i>				
Dherat	<ul style="list-style-type: none"> - Demtimi struktures se dherave si pasoj e ruajtjes se materjaleve, transpotit etj - Humbja e dherave siperfaqesore si rezultat i germimeve dhe hedhjes se materjaleve ne toke. - Erozioni si pasoj e rrjedhjeve siperfaqesore te pa kontrolluara dhe shkarkimit te ujrave te pa kontrolluar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mbrojtja e zonave te ndjeshme dhe me kushte negativiteti te larta, sigurimi i rrugeve te transportit, riparimi i zonave te demtuara - Heqja e dheut siperfaqesore aty ku eshte e nevojshme - Te behet drenazhim per te siguruar stabilitet te dheut nga erozjoni 	-Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te ndertimit dhe shfrytezimit

Toka	<ul style="list-style-type: none"> - Demtimi I tokes gjate ndertimit,rreshqitje ne sksrpata , faqe kodrash etj. - Efektet nga germimet , hedhje dheu dhe materjale te tjera 	<ul style="list-style-type: none"> - Mbrojtja e zonave qe nuk kryet shfrytezim - Kryerja e punimeve ne menyre te tille qe te minimizojne siperfaqen e ndikuar te tokes - Projektimi I pjerresise se siperfaqes se germimit sa kendi I ferkimit te brendshem per litologjine e caktuar - Grumbullimi I dherave ne vende te caktuar per tu perdorur me pase per te pergatit rehabilitimin e siperfaqeve te demtuara - Transpori dhe hedhja e materjaleve te pa perdoreshem ne nje shesh depozitimi te studjuar me pare 	-Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te ndertimit dhe shfrytezimit
Burimet ujore	<ul style="list-style-type: none"> - Ndotja e ujrave nga procesi I nderimit te vajit lubrifikant. Ndotja nga ujrat e zeza 	<ul style="list-style-type: none"> - Shkarkimi I llumrave te behet ne nje grope dekantimi. - Nderimi I vajit te behet ne ene brenda enes 	Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te ndertimit dhe shfrytezimit

Cilesia e ajrit	<ul style="list-style-type: none"> - Pluhri gjate fazes se rikonstruksjonit Tymrat e trafikut gjate fazes ndertimore dhe rritja e mundeshme mbas fazes se ndertimit ne shfrytezim 	<ul style="list-style-type: none"> - Te kontrollohet pluhri ne ajer - Te kontrollohet metodat e ndertimit te veprave - Te kufizohet shpejtesia e automjeteve gjate levizjes ne rruge. 	Shoqeria koncesionare e	Ne vazhdim te Ndertimit
Mjedis akustik	<ul style="list-style-type: none"> - Zhurmat e punimeve ndertimore dhe pas ndertimit - Zhurmat e turbinave dhe ujit ne dalje nga turbine 	<ul style="list-style-type: none"> - Te percaktohen afatet e punimeve per te minimizuar shqetesimet - Te perdoret metoda dhe pajisjet e pershtatshme ndertimi - Te kufizohet shpejtesia e automjeteve 	Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te Ndertimit
Mjedis biologjik				
Habitatet natyrore	<ul style="list-style-type: none"> - Shqetesimi ose humbja e habitateve natyrore dhe shqetesimi I zonave te mbrojtura gjate dhe mbas fazes ndertimore 	<ul style="list-style-type: none"> - Vendndodhje e kujdeseshme e kantjerit dhe kryerja me kujdes e projektit te punimeve , kontrolli I objekteve te pa pershtateshme - Perzgjedhja me kujdes e pikave te hedhjes se 	Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te Ndertimit
Fauna dhe flora	<ul style="list-style-type: none"> - Humbja ose degradimi gjate dhe mbas fazes ndertimore. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vendndodhja e kujdeseshme e kantjerit dhe projektimi I kujdeshem per te minizuar efektet sidomos specie te rralla - Te merren ne konsiderat speciet alternative ose vendosje te strukturave 	Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te Ndertimit

		- Mbrojtja e zonave te ndjeshme Brenda dhe afer kantjerit		
Mjedis social				
Estetika e terrenit	<ul style="list-style-type: none"> - Efektet lokale vizuale mbas perfundimit te punimeve dhe disa ndryshime te terrenit ne pergjithsi duke krijuar humbje pemesh dhe bimesi etj. - Zhurmat , pluhr,mbeturina gjate dhe mbasfazes ndertimore 	<ul style="list-style-type: none"> - Vendosja me kujdes e kantjerit dhe kryerja me kujdes e projektimit te punimeve te shfrytezimit , kontrolli I objekteve te pa pershtateshme - Zevdesimi I pemeve te demtuara dhe rigjelberimi i zonave te demtuara 	Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te Ndertimit
Shendetet I njerezve	<ul style="list-style-type: none"> - Rreziket per shendetin dhe sigurine gjate dhe mbas ndertimit 	<ul style="list-style-type: none"> - Te gjithet puntoret te jene te siguruar sipas ligjeve ne fuqi - Tju behet kontrolli periodik 2 here ne vit - Te instruktohen nje here ne muaj per rregullat e sigurimit teknik per punimet ne rruge 	Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te ndertimit
Komunitetet e njerezve	<ul style="list-style-type: none"> - Ndryshimet sociale . Zhvillime dhe projekte te reja 	<ul style="list-style-type: none"> - Piketim dhe kryerje te kujdeshem te punimeve per te minimizuar efektet sociale 	Shoqeria koncesionare	
Objektet arkeologjike dhe kulturore	<ul style="list-style-type: none"> - Shqetesim, demtime, degradim te objekteve te njohura dhe te pa zbuluara 	<ul style="list-style-type: none"> - Piketim kryerje e kujdeseshme e punimeve , masa te posacme per zonat dhe burimet e njohura - Te ndalohen punimet menjehere ne afersi te zbulimeve dhe priten udhezime nga autoritetet perkatese 	Shoqeria koncesionare	Ne vazhdim te ndertimit

Plani i monitorimit

Faza Monitorues	Aktiviteti	Pergjegjsia	Zbatimi
Faza e pare	<ul style="list-style-type: none"> • Kordinimi me komunen per problemet e infrastrukture • Problemet qe mund te lind me komunitetin si: Zhurme,ajeri i ndotur, pluhuri. • Respektimii PMA -as nga ndertuesit si: Kontroll erozioni.mbrojte bimesie, ndotje tereni dhe uji. • Zbatimi i rregulloreve te sigurimit teknik ne pune sipas profesjoneve 	Kompania koncesionare	Ne fazen e pare Ne fazen e ndertimit
Faza operative.			
Faza e dyte	<ul style="list-style-type: none"> • Pastrimi perfundimtare i zones nga mbeturinat e karrieres • Sherbimit ndaj vegjetacionit 	Kompania koncesionare	Ne mbarim te shfrytezimit per tre vjet

Pergatiti ; Ekspert mjedisi: Alfred LAKO,

Ing hidroteknik: Taulant QEJVANI.

